

Uppt. av Ake Campbell.

Anmärkingar:

efter

1996.

i Rostock, Dalsland.

1914.

{ Gammarnäs som
Nordals hd.

A. 5074 + 851

Prinsen som ville ha en prinsessa så vacker
som hareblo på snö?

Nu börjar alla äventyr: det var en gång.
Men när det va vid ingen och jag väl inte vetat
håller. Men prins va han och han va ute med
sin betjänt och jagade i skogen. Så sköt han en
hare och den hängde han upp i ett träd medan
blon skulle rinna av. Och harblon droppa ner
i snön och lyfte så rött och vackert. Och det stod
prinsen och såg på.

— "Nu vet jag va hans höghet tänker på," sa be.

(185)

Jäntan!" — "Ja då? Fråga prinsen och vakna som ur en dröm. — "Jo, hans höghet vill ha en prinsessa så röd och vit och vacker som harell på snö!" — "Ja, det vill jag ropa prinsen, men sån så vacker finns väl aldrig hela världen?" — "Jo, nej vet jag att det finns en, men hon bor långt, långt borta och farligt är det att resa dit, och alla, som kommer och friar och misslyckas, dem tar hennes grumpy fader och hänger. Runt kringkempgården är där galgar med viddare och pinsar. Så det ska inte ers höghet tänka på, du litjantän. Men prinsen han va en så ivrig och ville inte ge med sig. Prinsessan skulle han ha.

Ja, så va det inte annat att göra än ge sig iväg. När de ridit genom många skogar blev de både hungriga och trötta om en vög kan förstå. Men då ser de framför sig en hög bergvägg och bergaporten stod öppen och ut kom en jätteflicka med två

drickerhorn och bjuder dem förfriskningar.
Men betjanten förstod att bärgjättarna ha-
de ont i sinnet och han viska till prinsen
att han inte skulle dricka ur hornet utan
slå ut det över hästens länd. Ja, prinsen
gjorde så och genast stupade hästen och dog.
Då kom där en kråka flygande och satte
sig på hästbuken och börja kråka men den
hade inte väl huggit räbblen i fören han
föll ned död. Då kom en kråka till och
satte sig på luvet och en tredje kom och
satte sig på benet - men de hade inte
hunnit vatten sig fören de dogo. Då nog
kunde prinsen se att det var gift som jätte
flickan bjudit honom. Men betjanten
steg fram och tog upp de tre kråkorna.
"Di tar jag med mej," säger han, "de kan
va nyttiga att ha." Sen begavode seji väg.
Men resan gick så snu att för nu ha-
de de bara en häst. Och hela dagen färd-
des de genom skog och vildmarker.

När det så led mot kvällen och det börja skymma skulle de söka finna något lusi (logi). Men ingen stuga fanns för där var bara djupa skogen. Till slut kommo de fram till en braut bergvägg och där in vil tog de nu något lusi för natten. Men vid midnatt väcktes de av ett tuskligt väsen inne på berget, där stampa och Ljöt och Traupa och ven och inte ville de bli något slut påt. Prinsen låg och vred och smodde och kunde inte sova fristassi men betjanten han sa: "Nej, jag ligger inte längre; nu packar jag på."

Out han till å packa på med bägge nämn. Men då öppnades bergväggen och ut kom en väldig jätte och frågde, varför de inte kunde få ha sin dans i ^{derin} fre. Men jätten hade inte väl öppnat smun igen för en betjanten tog den ena träkan och kastade den i skallen på jätten så han stampade och låg där öden död. Så tog prinsen och

betjänten och gick in i bärget och där va
jättekarungen som hade stått bakom och
sett alltsammans hur det hade gått och
hon Figgde och bad att få leva och sinna.
folket höll sig i vråarna långt bort i
sviokret. Där kröp di ner. Men betjänten
han sa att fick prinsan och han lut i där
övers natten så skulle inget ont ske dem.
Jo, det fick di ju och förplågnat också.

Tidigt nästa moron skulle di iväg
igen på den långa resan. Men först sa
betjänten att de skulle se rej om i jätterns
rum innan di gick. Så kom di in i ett
rum och där på väggen hängde en kapp
och en stor träklubba. "Ja, det här det far
jag," sa betjänten. Men prinsan han kunde
inte förstå va det skulle va bra för. Men
det va första en osynlighetskappa, det
viste betjänten och klubban va sädan att
bara sörde vid en kar med den så lovna
han.

Så for di genom vildmarker och djupa

skogas hela dagen och när kvällen kom visste de inte var de skulle ta lusit. Där fanns nämligen en hög bergvägg i gen- och där kröp de ner. Men knappt hade det blivit midnatt förru de börja ett rydligt oväsen så de kunde inte få nån so och sova. "Nufir jag'et inte längre," sa kettjanten, "om packar jag på," sa han. Och han lät och busta och då med bägge händer. Strax så öppnades bergporten och ut kom en jätta och fråga va det va för kråk som våga slå på där. "Jo, det ä vi de," sa kettjanten och kasta den andra kråkan i skallen på bergjätten så han blev liggande dö med ett.

Men jättes baring hon fögde och ba att få leva och det fick hon, sa kettjanten, om hon gjorde i ordning ett fint lusit åt dem för natten.

Nästa morgon ville kettjanten se på jättes rum och syna väggarna innan

1996

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

7

de begåvo sig därifrån. Då luffas de ett väldigt värd om längde på väggen och en liten liten flaska hängde breve. Men prinsen sa: "Det där värdet är ju omöjligt och handterg så det får va." Men betjänten han tog flaskan och drack ur och gussast blev han så stark så han slängde värdet högt i luften. Och han visste nog att det var bra och ha fri om man vände ner äggen så stupa den man hotles åt och väner man upp så blir han levande igen.

Nu gick fågden om förut genom skogen och ödemarker och lusi måste de ta under ett bärg, när natten fril på. Och nu blev det samma väsen. Och betjänten han ville ha lyst så han knöta igen och ut kom jätten och fick sig den tredje träkan i skallen. Och så va han dären. Och käringen hon figgle och va och prinsen och betjänten fo sitt lusi där och målle

bra. Men när di sen på morgon gick igenom
jättens rum hängde där på väggen en
ljäderhamm. "Den får jag," sa hetjanten.
För med den kunde han flyga vart han
ville.

Så kvällen di rejästade. Och ingen väg
fanns utan di gick ^{från} genom djupa skogen.
Men då kvällen kom voro de framme vid
kungsgården. Och runt omkring stod där
galgar, och i galgarna hände alla prinsar
och riddare, som hade försökt å få prinsessan.
Och när di kom in i slottet blev di uttåg-
na av prungen och prinsessan. Och vacker
va hon då, så röd och vit och grann som
hade på sig en alldeles som prinsens
hale önskat sig. Och di frände den Fil
deras rum så skulle di få framföra ditt
ärende nästa morgon.

Nästa dag när di sutto och åt
frukost reste sig kungen upp och sa: "Nu
skolen I få eders dom. Hurren I gitta ~~den~~

min gåta så skolen I få prinsessan uen
kunnen I det iche då skolen I hängad.
Så har jag bestämt. Och gåtan lyder så:
Vilken är den första dryck jag dricker på
morrn och vilken är den sista jag dricker
på kvällen. Och vad är det första jag kysser
på morrn, och vad är det sista jag kysser
på kvällen. I morrn skolen I vara
eller dö? Men betjänten han viska till
prinsen och prinsen fråga kungen om betjän-
ten kunde få vara fri honorn. Jo, det
fickan och så reste sig kungen från bor-
det och gick åtföljd av hela hovet.

Men betjänten han tog på sig den gamla
grå kappan och följde kungen. Vart han
gick för ingen kunde se honorn. Och när
kungen trodde han va ensam gick han
ut i slottsträdgården och långt bort i trädgår-
den var ett litet hus och dit gick kungen
och där hämta han sin fjäderkamm. Och
när han fått den på sig flög han sin väg.

Men betjanten han hade ju orkat en, och det dröjde inte länge för en han var fäst efter tungen och osynlig var han till, för kappan hade han med och svärdet och klubban orkat, det var klart.

Och när de flugit så länge och väl och det började lida mot kvällen kom de över en stor sjö. Nu tänkte betjanten han skulle ge tungen ett litet nyp så han peta till honom med klubban. Men han nådde inte riktigt fram utan tungen bara flakade och föll ned mot vågorna men tur det va så tog han sig upp igen. När de kommit över sjön kom de fram till ett stort berg. Men bergsporten stod öppen och jätten stod där för att ta emot tungen. Och så förde han tungen in i berget men betjanten slank in han orkat, för han var osynlig. Men tungen var trött av den långa färdan så när han och jätten hade samprat en stund gick han och la sig.

"Jo, sa kungen, jag måtte inte vara riklig
 bra idag, för när jag kom över sjön fick
 jag ett sådant ovinningsanfäll så det va
 så när jag blifft där." Då gick jätten
 ut och kom tillbaka med en stor silver-
 kanna och bjöd kungen hans aftondryck.
 Och när jätten lutade sig ned och nåtte
 fram dryckeshornet tog kungen med
 båda händer om hans huvud och kysste
 honom. Sen drack han ur hornet och
 somnade. Men allt det han låg betjän-
 den och såg på under sängen.

När det blev mornen kom jätten in med
 silverkannan och bjöd kungen. Och
 han drack och kysste jättens huvud
 om på kvällen. Sen outto de och talade
 om kungariket och alla friarne om som-
 mit för att få prinslotter och om den
 unge prinsen som skulle hängas innan
 frukost. Och så stor där för att han inte
 kunde gissa gåtan. Och så skräckte de

jätten så han rent höll på och spricka.
 Men kungen tog sin fjäderkrans och
 jätten följde honom till bergaporten och
 den öppna han och sen åto han och
 vifta farväl när kungen for. Men när
 kungen va borta tog betjänten sitt sin
 klubba och högg till bjätten så han
 stupade. Sen tog han svärdet och högg
 av det stora lea huvet. Och silverskan-
 man och huvet tog han med sig och
 så flög han efter kungen tillbaka till
 slottet.

När di sen vitta med kungen och hel-
 hovet och åto frukost reste sig kungen
 upp och sa: "Nu är tiden ute och om fan
 Sovara om I kungen --. Vilken är den frö-
 sta dryck jag dricker på morgon och vil-
 ken är den sista jag dricker på kvällen?"
 Men då steg betjänten upp och råckte
 kungen jästens drickeskrur: "Det här
 va det frösta och vifta du drack ut i

jättens häla, "sa han. "Nå, sa kungen,"
"men vad är det första jag kysser för
suckor och vad är det sista jag kysser
på kvällen?" - "Jo, det va detta här
grimma tuvot!" - "Och så kasta betjänten
jättens tuvot på bordet så det sälla
ända bort till kungen. Men då blekua-
de kungen och sa; "Jaså, är han dönn,
ja, då är det slut med min makt för
det va han som höll vakt över mitt
rike." Men kungen ville ändå inte ge
prinsen prinsessan med mindre prinsen
kunde sätta en gåta på kungen. Men
kunde kungen gitta gåtan, då skulle
prinsen hänga och betjänten och.
Nu blev prinsen ängslig för han visste ingen
gåta som han kunde sätta kungen med,
men betjänten steg upp och sa: "Jad
var det för en sak som döla öju?"
Jo, kungen skulle fundera på saken och
så reste han sig från bordet och gick

med hela hovet ut i trädgården. Men betjänten tog prinsen avsidet och talade om för honom gätaus lösning. "Men om är det så visst att prinsessan kommer till ers troghet i natt och hon kommer att vara så kär vänlig och göra allt hon förmår för att få reda på gätaus lösning. Och för allra val om gör så låt henne inte stiga i säng med er med mindre hon lämnat er sin säck. Om ni inte lyder detta så är vi förlorade." Jo, prinsen lovade att stiga och göra om betjänten sa.

När nu alla hade gått och lagt sig kom där en kammarjungfru och glänsade på betjäntens dörr. Så började hon prata hit och dit och steg sig fram till sängen och började tala med honom och ville stödvändigt med i sängen till honom. För sen tänkte hon väl det inte skulle bli svårt och testa ut honom lösningen på

gatan. Men betjänten sa att hon först
 måste ta av sig sårken. Ja, då var det
 inte annat och göra. Men när de hade
 suggit evdömd reste sig betjänten
 upp och sa: "Jag har visat ett ljus under
 sängen, och så lita hon sig ned för
 att ta fram det. Men Kammarjungfrun
 blev rädd frösta för hon ville inte visa
 sig sådär så hon öpp och flög ur rum-
 met och glödde sårken kvar.

Men prinsessan hade gått till prinsen.
 Och hon började tala med honom och tilla
 med honom och ville ha Jag i svaret på
 gatan. Och nej tyckte prinsen hon var var
 men han Jag. Då blätke hon av sig
 och ville ner i sängen till honom. Men
 då fordra prinsen först hennes sårk.
 Den ville hon ju inte lämna - men
 om hon frötod att hon annars inte
 skulle få svaret, så lämna hon honom
 den. Men nu kunde inte prinsen Figa

långre utan att längre det bed på
natten antnes plöcka prinsessan ut
hans beundringens om gatan. Men
då det blev morron sprang prinsessan
sin väg men glömde i hastigheten sär-
ken.

Nu om morron när de vakna och
kom fram till fönstret kan en friska
de blev förskräckta för där framför fönst-
ret voro redan två nya galgar upp-
resta och de voro avsedda till prinsan
och hans betjänt. Då förstod betjänten
att prinsan ej hade varit god att säga.
Och prinsan var bekväm för han insåg ju
att nu va det slut med dem. Men be-
tjänten sa: "Har ess höglut bara särken
kvar så är det inget farligt, så betjänten
och så underätta han prinsan om hur
de skulle göra. Han skulle vara ha med
sig prinsessans säsk så skulle det nog
bli bra.

Så vid brukosten kom ju gatan fram igen. Och kungen reste sig upp och sade att den hade han svarat klart: "Det var jätte-flickans dryck som döda hästen och kräkorna och de tre jättarna." Jo, det va ju rätt fröttas. Och så gav kungen kucktarna befallning att fria prinsan och betjänten ut till ochavotten fri att hängas. Och där ute stod aut fallet och kungen och hela hovet följde med ut. Men då de nu stod där på ochavotten och de just hade lagt sin arm om halsen på den så bad betjänten att han skulle få göra en bön. Jo det skulle beviljas. Då sa betjänten: "Jag sköt en hare igår, om skulle jag vilja ha köttet till den för här är huden," och så visade han fram kammasjungspruns särk. Men då sa prinsen: "Ja, jag sköt en säv igår och om skulle jag vilja ha köttet för här är skinnat," och så

1996

18

visa han fram prinsessans sårk inför
kungen och alla folket.

Jav, då var det ju inte mer än rätt och
billigt att prinsen fick prinsessan
efter som hon redan varit hos honom,
det kunde ju alla se. Och hertiginnan
fick kammarjungfrun.

Och prinsen och hertiginnan fick den
överta riket efter kungen och det öfste
de i kompani och levde lyckligt och
länge - så de lever väl än tänker
jag. —

FOLKLIVSARKIVET
LUND